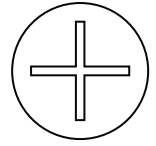

DE HEILIGE EUCHARISTIE

Het Levende Brood uit de Hemel

“Zoals de Vader Mij heeft liefgehad, zo heb ook Ik u liefgehad. Blijft in mijn liefde.” (Johannes 15, 9)

“Ikzelf leef niet meer, Christus is het die leeft in mij.” (Galaten 2, 20a)

Een belangrijke “taak erop te letten dat de priesters, diakens en leken gelovigen de werkelijke betekenis van de riten en liturgische teksten steeds dieper verstaan en zo komen tot een actieve en vruchtbare viering van de Eucharistie.” (Algemeen Statuut van het Romeins Missaal 22)

DE INSTELLING VAN DE HEILIGE EUCHARISTIE IN DE HEILIGE SCHRIFT:

Matteüs 26, 26-29: ²⁶ Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan zijn leerlingen met de woorden: ‘Neemt, eet; dit is mijn Lichaam.’ ²⁷ Daarna nam Hij de beker en na het spreken van het dankgebed reikte Hij hun die toe met de woorden: ‘Drinkt allen hieruit. ²⁸ Want dit is mijn Bloed van het Verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden.’ ²⁹ Maar Ik zeg u: van nu af zal Ik niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik met u, nieuw, zal drinken in het Koninkrijk van mijn Vader.’

Markus 14, 22-25: ²² Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het hun met de woorden: ‘Neemt, dit is mijn Lichaam.’ ²³ Daarna nam Hij de beker en na het spreken van het dankgebed reikte Hij hun die toe en zij dronken alles daaruit. ²⁴ En Hij sprak tot hen: ‘Dit is mijn Bloed van het Verbond, dat vergoten wordt voor velen.’ ²⁵ Voorwaar, Ik zeg u: Ik zal niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het, nieuw, zal drinken in het Koninkrijk van God.’

Lucas 22, 18-20: ¹⁸ Want Ik zeg u: Van dit ogenblik af drink Ik niet meer van wat de wijnstok voortbrengt, totdat het Rijk Gods is gekomen.’ ¹⁹ Daarop nam Hij het brood, sprak een dankgebed uit, brak het en gaf het hun met de woorden: ‘Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot een gedachtenis aan Mij.’ ²⁰ Evenzo gaf Hij de beker, na de maaltijd, terwijl Hij sprak: ‘Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn Bloed, dat voor u wordt vergoten.’

1 Korintiërs 11, 23-28: ²³ Zelf heb ik immers van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, ²⁴ en na gedankt te hebben, het brak en zeide: ‘Dit is mijn lichaam voor u. Doet dit tot mijn gedachtenis.’ ²⁵ Zo ook na de maaltijd de beker, met de woorden: ‘Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Doet dit, elke keer dat gij hem drinkt, tot mijn gedachtenis.’ ²⁶ Telkens als gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij komt. ²⁷ Wie dus op onwaardige wijze het brood eet of de beker van de Heer drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en bloed des Heren. ²⁸ Wij moeten onszelf onderzoeken, voor we van het brood eten en uit de beker drinken.

REFERENTIES UIT JOHANNES 6 NAAR HET OUDE TESTAMENT:

Exodus 16, 20: Maar sommigen stoorden zich niet aan Mozes’ bevel en bewaarden toch iets tot de volgende dag; toen zat het vol wormen en het stonk afschuwelijk. Mozes was woedend op hen.

Jesaja 55, 1-3: Komt allen die dorst hebt, hier is water; en gij, die geen geld hebt, komt, koopt koren en eet zonder geld, en drinkt zonder betaling wijn en melk. ² Waarom besteedt gij geld aan wat geen brood is, en uw loon aan iets wat niet verzadigt? Luistert aandachtig naar Mij, en gij zult eten wat goed is, en uw honger stillen met uitgelezen spijs. ³ Neigt uw oor en komt naar Mij, luistert en gij zult leven; een eeuwig verbond zal Ik met u sluiten, een blijk van mijn blijvende trouw aan David gezworen.

Exodus 16:2-15:21: Toen ze in de woestijn waren, begon heel de gemeenschap van de Israëlieten te morren tegen Mozes en Aaron. ³ De Israëlieten zeiden tegen hen: ‘Waren we maar door Jahwe’s hand gestorven in Egypte, waar we bij de vleespotten zaten en volop brood konden eten. Jullie hebben ons alleen maar naar de woestijn gebracht om al deze mensen van honger te laten omkomen.’ ⁴ Toen sprak Jahwe tot Mozes: ‘Ik zal brood voor u laten regenen uit de hemel. De mensen moeten er dagelijks op uit gaan en de hoeveelheid voor een dag verzamelen. Dan kan Ik vaststellen of het mijn leiding wil volgen of niet.’ ⁵ Maar op de zesde dag moesten ze eens zo veel verzamelen en toebereiden als op andere dagen.’ ⁶ Mozes en Aaron zeiden toen tot de Israëlieten: ‘Vanavond nog zult u weten dat het inderdaad Jahwe was die u heeft weggevoerd uit Egypte.’ ⁷ en morgenochtend zult u de heerlijkheid van Jahwe aanschouwen. Want Jahwe heeft het gemor tegen hem gehoord. Wie zijn wij, dat u zo mort tegen ons?’ ⁸ Mozes zei verder: ‘Vanavond zal Jahwe zelf u vlees te eten geven en morgenochtend volop brood. Want Jahwe heeft uw gemor tegen hem gehoord. Wie zijn wij tenslotte? Niet tegen ons, maar tegen Jahwe ging uw gemor.’ ⁹ En Mozes sprak tot Aaron: ‘Zeg aan heel de gemeenschap der Israëlieten het volgende: Nader tot Jahwe, want hij heeft uw gemor gehoord.’ ¹⁰ Terwijl Aaron sprak, keerde heel de gemeenschap der Israëlieten zich naar de woestijn. En daar verscheen hun in een wolk de heerlijkheid van Jahwe. ¹¹ Jahwe sprak tot Mozes: ¹² ‘Ik heb het gemor van de Israëlieten gehoord. Dit moet ge hun zeggen: Tegen de avond kunt ge vlees eten en morgenochtend zult ge volop brood hebben. Dan zult ge weten dat Ik Jahwe, uw God, ben.’ ¹³ En het was avond, toen de kwartels kwamen aangevlogen die neervielen over heel het kamp. De volgende morgen hing er dauw rondom het kamp.

¹⁴ En toen deze was opgetrokken lag er over de woestijn een fijne korrelige laag, alsof de grond met rijp was bedekt. ¹⁵ De Israëlieten zagen het en vroegen: ‘Wat is dat?’ Ze wisten werkelijk niet wat het was. Mozes legde hun uit: ‘Dit is het brood dat Jahwe u te eten geeft. ...’ ²¹ Iedere morgen opnieuw verzamelden zij het, ieder zoveel als hij nodig had. Zodra de zon warm begon te worden smolt het weg.

Psalms 78, 23-25: En de wolken daarboven gebood Hij, heeft de deuren des hemels geopend. ²⁴ liet het manna tot spijs op hen regenen, hemelkoren was wat Hij hun gaf; ²⁵ brood voor engelen kreeg ieder te eten, voedsel zond Hij hun toe - tot verzadens!

Spreuken 9, 1-6: De Wijsheid heeft zich een huis gebouwd, zeven zuilen heeft zij zich uitgekapt; ² zij heeft haar slachtvee geslacht, haar wijn gemengd en ook haar tafel al gedekt. ³ Zij heeft haar dienarenessen uitgestuurd en zij roept op de allerhoogste plaatsen van de stad: ⁴ ‘Wie onervaren is moet hierheen komen’ en tot wie zonder verstand is zeg ik: ⁵ ‘Komt, eet mijn brood en drinkt de wijn die ik gemengd heb.’ ⁶ Laat uw onverstand varen en gij zult leven, en betreedt de weg van het inzicht.’

Sirach 24, 19-22: Kom bij mij, jij die naar mij verlangt, en eet van mijn vruchten, ²⁰ want het denken aan mij is zoeter dan honing en mij bezitten is zoeter dan een honingraat. ²¹ Degenen die van mij eten houden honger naar mij en wie van mij drinken wensen steeds meer. ²² Hij die mij gehoorzaamt wordt niet beschaamd en zij die in mijn geest werken mislukken niet.

Jesaja 54, 13: Al uw zonen worden dan door Jahwe onderricht, en voor uw zonen zal er diepe vrede zijn,

Jeremia 31, 33v: Dit is het nieuwe verbond dat Ik in de toekomst met Israel sluit: Ik schrijf mijn wet hun binnenste, Ik grif ze in hun hart. Ik zal hun God, en zij zullen mijn volk zijn. ...

Exodus 33, 20 +: Maar hij [Jahwe] voegde er aan toe: ‘Mijn gelaat kunt gij niet zien, want geen mens kan mijn gelaat zien en in leven blijven.’

Deuteronomium 8, 3: Hij heeft u vernederd en u honger laten lijden, maar u ook het manna te eten gegeven dat gij noch uw vaders ooit hadden gezien. Hij wilde u daardoor laten beseffen dat de mens niet leeft van brood alleen, maar van alles wat uit de mond van Jahwe komt.

HEILIG EVANGELIE VOLGENS JOHANNES

HOOFDSTUK 6

24 Toen de mensen bemerkten dat noch Jezus noch zijn leerlingen daar waren, gingen zij in de boten en voeren in de richting van Kafarnaum op zoek naar Jezus. 25 Zij vonden Hem aan de overkant van het meer en zeiden: 'Rabbi, wanneer bent U hier gekomen?' 26 Jezus nam het woord en zeide: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Niet omdat gij tekenen gezien hebt, zoekt ge Mij, maar omdat gij van de *broden* hebt *gegeten* tot uw *honger* was gestild. 27 Werkt niet voor het *voedsel* dat vergaet, maar voor het *voedsel* dat blijft om **eeuwig te leven** en dat de Mensenzoon u zal geven. Op Hem immers heeft de Vader, God zelf, zijn zegen gedrukt. 28 Daarop zeiden zij tot Hem: 'Welke werken moeten wij voor God verrichten?' 29 Jezus gaf hun ten antwoord: 'Dit is het werk dat God van u vraagt: te geloven in Degene, die Hij gezonden heeft.' 30 Zij zeiden tot Hem: 'Wat voor teken doet Gij dan wel, waardoor wij kunnen zien dat wij in U moeten geloven?' Wat doet Gij eigenlijk? 31 Onze vaders hebben het *manna* gegeten in de woestijn, zoals geschreven staat: **Brood uit de hemel** gaf hij hun te *eten*.' 32 Jezus hernam: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wat Mozes u gaf was niet het **brood uit de hemel**; het echte **brood uit de hemel** wordt u door mijn Vader gegeven; 33 want het brood van God daalt uit de hemel neer en geeft leven aan de wereld.' 34 Zij zeiden tot Hem: 'Heer, geef ons altijd dat *brood*.' 35 Jezus sprak tot hen: 'Ik ben het brood des levens: wie tot Mij komt zal geen *honger* meer hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst krijgen. 36 Maar Ik zei u reeds, dat, hoewel gij Mij hebt gezien, gij toch niet gelooft. 37 Al wat de Vader Mij geeft, zal tot Mij komen, en wie tot Mij komt, zal Ik niet buitenwerpen. 38 Ik ben immers **uit de hemel** neergedaald, niet om mijn eigen wil te doen, maar de wil van Hem die Mij gezonden heeft; 39 en dit is de wil van Hem die Mij gezonden heeft, dat Ik niets van wat Hij Mij gegeven heeft verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag. 40 Dit is de wil van mijn Vader, dat ieder die de Zoon ziet en in Hem gelooft, **eeuwig leven** bezit; en ik zal hem doen **opstaan** op de laatste dag.' 41 De Joden morden over Hem, omdat Hij gezegd had: 'Ik ben het *brood* dat **uit de hemel** is neergedaald,' 42 en zij zeiden: 'Is dit niet Jezus, de zoon van Jozef, en kennen wij zijn vader en moeder niet? Hoe kan Hij dan zeggen: Ik ben **uit de hemel** neergedaald?' 43 Maar Jezus sprak tot hen: 'Mort toch niet onder elkaar. 44 Niemand kan tot Mij komen, als de Vader die Mij zond, hem niet trekt; en Ik zal hem doen **opstaan** op de laatste dag. 45 Er staat geschreven bij de profeten: En

allen zullen door God onderricht worden. Al wie naar de leer van de Vader geluisterd heeft, komt tot Mij. 46 Niet dat iemand de Vader gezien heeft, alleen Degene die uit God is, heeft de Vader gezien. 47 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wie gelooft, heeft **eeuwig leven**. 48 Ik ben het *brood des levens*. 49 Uw vaders, die het *manna* gegeten hebben in de woestijn, zijn niettemin gestorven; 50 maar dit *brood* daalt **uit de hemel** neer, opdat wie er van eet niet sterft. 51 Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. Als iemand van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid. Het brood dat Ik zal geven, is mijn vlees, ten bate van het leven der wereld. 52 De Joden geraakten daarover met elkaar in twist en zeiden: 'Hoe kan Hij ons zijn *vlees* te *eten* geven?' 53 Jezus sprak daarop tot hen:

'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als gij het *vlees* van de Mensenzoon niet *eet* en zijn *bloed* niet *drinkt*, hebt gij het **leven** niet in u. 54 Wie mijn *vlees* eet en mijn *bloed* drinkt, heeft **eeuwig leven** en Ik zal hem doen **opstaan** op de laatste dag. 55 Want mijn *vlees* is echt *voedsel* en mijn *bloed* is echte *drank*. 56 Wie mijn *vlees* eet en mijn *bloed* drinkt, blijft in Mij en Ik in hem. 57 Zoals Ik door de Vader die **leeft**, gezonden ben en **leef** door de Vader, zo zal ook hij die Mij eet, **leven** door Mij. 58 Dit is het *brood*, dat **uit de hemel** is neergedaald. Het is niet zoals bij de vaders, die *gegeten* hebben en niettemin gestorven zijn: wie dit *brood* eet, zal **in eeuwigheid leven**.'

59 Dit zei Jezus bij zijn onderricht in de synagoge van Kafarnaum. 60 Toen zij dit hoorden, zeiden velen van zijn leerlingen: 'Deze taal stuit iemand tegen de borst. Wie kan daar naar luisteren?' 61 Maar Jezus, die uit zichzelf wist dat zijn leerlingen daarover morden, vroeg hun: 'Neemt gij daar aanstoot aan?' 62 Als gij dan de Mensenzoon ziet opstijgen naar waar Hij vroeger was...? 63 Het is de geest die levend maakt, het vlees is van geen nut. De woorden die Ik tot u gesproken heb, zijn geest en leven. 64 Maar er zijn er onder u, die geen geloof hebben.' - Jezus wist inderdaad van het begin af aan wie het waren die niet geloofden en wie Hem zouden overleveren -. 65 Hij voegde er aan toe: 'Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij kan komen, als het hem niet door de Vader gegeven is.' 66 Tengevolge hiervan trokken velen van zijn leerlingen zich terug en verlieten zijn gezelschap. 67 Waarop Jezus aan de twaalf vroeg: 'Wilt ook gij soms weggaan?' 68 Simon Petrus antwoordde Hem: 'Heer, naar wie zouden wij gaan? Uw woorden zijn woorden van **eeuwig leven** 69 en wij geloven en weten dat Gij de Heilige Gods zijt.'

Js. 54, 13
Jr. 31, 33v
1 Joh. 2, 20, 27
Ex. 33, 20 +
Joh. 1, 18
1 Joh. 4, 12
Joh. 7, 29

Lc. 22, 19
1 Kor. 11, 24

Mt. 8, 20 +
Joh. 6, 52

15, 4-5

5, 26

3, 11

Mt. 8, 20 +
Joh. 12, 32 +

1, 33 +
3, 11;

12, 49-50

† Mt. 16, 16

Joh. 1, 21 +
Hnd. 7, 38
Dt. 8, 3

THEOLOGIE VAN DE EUCHARISTIE

- **Het Heilig Misoffer** (de onbloedige tegenwoordigstelling van het Heilig Kruisoffer van Jezus)
- **Het Sacrament van de Eucharistie** (Eén van de zeven Sacramenten); **De Liturgie van de Eucharistie**
- **Het Allerheiligst Lichaam en Kostbaar Bloed van Christus, Het Allerheiligst Sacrament**
- De werkelijke tegenwoordigheid van de Persoon Jezus Christus onder de gedaanten van brood en wijn
  - Substantie / accidenten; realiteit / verschijningsvorm
  - Transsubstantiatie: accidenten blijven, de substantie wordt die van Lichaam en Bloed

HET LAM

Exodus 12, 1-14: Jahwe richtte het woord tot Mozes en Aaron in Egypte, en sprak: ² 'Deze maand moet gij beschouwen als de beginmaand, als de eerste maand van het jaar. ³ Maak aan heel de gemeenschap van Israël het volgende bekend. Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. ⁴ Als een gezin te klein is voor een lam, dan moeten ze, rekening houdend met het aantal personen, samen doen met hun naaste buurman. Bij het verdelen van het lam moet er rekening gehouden worden met ieders eedlust. ⁵ Het lam moet gaaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. Ge kunt er een schaap of een geit voor nemen. ⁶ Ge moet de dieren vasthouden tot aan de veertiende van de maand. Dan moet heel de verzamelde gemeenschap van Israël ze slachten in de avondschemering. ⁷ Vervolgens moet gij wat bloed nemen en dat uitstrijken over de beide deurposten en over de bovenbalk van de deur van alle huizen waar het lam gegeten wordt. ⁸ In dezelfde nacht moet het vlees gegeten worden, op het vuur gebraden. Het moet gegeten worden met ongezuurd brood en bittere kruiden. ⁹ Ge moogt het niet rauw eten of gekookt in water, maar alleen gebraden op het vuur, met kop, poten en ingewanden. ¹⁰ Zorg dat er niets van over is, als de zon opgaat. Wat bij zonsopgang nog over zou zijn moet ge verbranden. ¹¹ En dit is de wijze waarop gij het lam moet eten: uw lendenen omgord, uw voeten geschoeid, en uw stok in de hand. Haastig moet ge het eten, want het is Pasen voor Jahwe. ¹² Deze nacht zal Ik door Egypte gaan en alle eerstgeborenen van Egypte, zowel mensen als dieren, zal Ik slaan. Aan alle goden van Egypte zal Ik het vonnis voltrekken. ¹³ Maar het bloed aan de huizen zal een teken zijn dat gij daar woont. Als Ik het bloed aan uw huizen zie, zal Ik u voorbijgaan. Geen vernietigende plaag zal u treffen als Ik Egypte sla. ¹⁴ Deze dag moet gij tot een gedenktag maken, ge moet hem vieren als een feest ter ere van Jahwe. Van geslacht tot geslacht moet ge hem als een eeuwige instelling vieren.

Jesaja 53, 6-7: ⁶ Wij allen waren als schapen verloren gelopen, en ieder van ons was eigen wegen gegaan; maar op hem heeft Jahwe laten neerkomen de schuld van ons allen. ⁷ Hij werd gefolterd en diep vernederd, maar heeft zijn mond niet geopend, zoals een lam dat ter slachting geleid wordt.

DE TOONBRODEN / BROOD VAN DE AANWEZIGHEID

Exodus 25, 8. 23-30: ⁸ Dan kunnen zij voor Mij een heiligdom bouwen en zal Ik in hun midden wonen. ²³ Maak een tafel van acaciahout, twee el lang, een el breed en anderhalve el hoog. ²⁴ Overtrek die met zuiver goud en maak er een gouden lijst omheen. ²⁵ Leg er een gouden band om, van een handbreed, en zet die af met een gouden lijst. ²⁶ Maak vier gouden ringen en bevestig die aan de vier hoeken, bij de poten. ²⁷ Deze ringen, bestemd voor de draagstokken waarmee de tafel gedragen wordt, moeten dicht bij de band zitten. ²⁸ De draagstokken moet ge maken van acaciahout en overtrekken met goud. Daar moet ge de tafel mee dragen. ²⁹ Maak ook de schotels, de schalen, de kannen en kommen, die nodig zijn voor de plengoffers. Ze moeten van zuiver goud zijn. ³⁰ Zet op die tafel het toonbrood zodat Ik het altijd kan zien. **Leviticus 24, 5-9:** Van bloem moet gij twaalf broden bakken, elk van twee issaron. ⁶ Die moet gij in twee rijen van zes voor Jahwe op de

Leven IN Christus

Hebreeën 10, 19-24: Broeders, door het bloed van Jezus hebben wij vrije toegang gekregen tot het heiligdom. ²⁰ In zijn eigen lichaam heeft Hij voor ons de nieuwe, levende weg gebaad, dwaars door het voorhangsel heen. ²¹ We hebben nu 'die grote priester die over het huis van God is aangesteld.' ²² Laten we dan dichterbij komen, maar met een oprecht hart en in de volle overtuiging van ons geloof, ons hart rein gesprenkeld van alle schuldbesef, ons lichaam gewassen met zuiver water, ²³ Laten wij onwrikbaar vasthouden aan de belijdenis van onze hoop, want Hij die de beloften deed is betrouwbaar. ²⁴ Laten we elkaar in het oog houden om met elkaar te wedijveren in liefde en daden van liefde.

Romeinen 12, 1-5: En nu, broeders, smee ik u bij Gods erbarming: wijdt uzelf aan Hem toe als een levende, heilige offergave, die Hij kan aanvaarden. Dat is de geestelijke eredienst die u past. ² Stemt uw gedrag niet af op deze wereld. Wordt andere mensen, met een nieuwe visie. Dan zijt ge in staat om uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, wat zeer goed is en volmaakt. ³ Uit kracht van de genade die

Johannes 1, 29-30. 35-37: ²⁹ De volgende dag zag hij Jezus naar zich toekomen en zei: 'Zie, het Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt'. ³⁰ Deze is het van wie ik zei: Achter mij komt een man die voor mij is, want Hij was eerder dan ik. [...] ³⁴ Ik heb het zelf gezien en ik heb getuigd: Deze is de Zoon van God.' ³⁵ De volgende dag stond Johannes daar weer, nu met twee van zijn leerlingen. ³⁶ Hij richtte het oog op Jezus die voorbijging en sprak: 'Zie, het Lam Gods.' ³⁷ De twee leerlingen hoorden hem dat zeggen en gingen Jezus achterna.

Handelingen 8, 32-35: ³² De schriftuurplaats die hij juist las was de volgende: Als een schaap werd Hij ter slachtbank geleid; en evenals een lam, stom tegen zijn scheerder, opende Hij zijn mond niet. ³³ Door zijn vernedering is zijn vonnis voltrokken. Wie zal zijn geslacht kunnen beschrijven? Want zijn leven wordt weggenomen van de aarde. ³⁴ Nu richtte de eunuch het woord tot Filippus: 'Mag ik u vragen van wie de profeet dit zegt? Van zichzelf of van iemand anders?' ³⁵ Filippus begon te spreken en uitgaande van deze tekst verkondigde hij hem Jezus.

1 Petrus 1, 19-20: ¹⁹ Gij zijt verlost door het kostbaar bloed van Christus, het lam zonder vlek of gebrek, ²⁰ dat uitverkoren was voor de grondlegging der wereld, maar eerst op het einde der tijden is verschenen, om uwentwil.

1 Korintiërs 5, 7: Doet het oude zuurdeeg weg, om vers deeg te worden, ge moet immers zijn als ongezuurde paasbroden, want ook ons paaslam is geslacht: Christus zelf.

Openbaring 5, 6: Toen zag ik tussen de troon met de vier dieren en de kring van de oudsten een Lam staan, als geslacht.

Openbaring 12, 11: Zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis.

Openbaring 17, 14: Zij zullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam zal hen overwinnen, want Hij is de Heer der heren en de Koning der koningen, en zij die met Hem zijn, de geroepenen, uitverkorenen, getrouwen, zullen delen in zijn overwinning.

Openbaring 19, 9: En de engel zei tot mij: 'Schrijf op: zalig zijn die genodigd zijn tot het bruiloftsmaal van het Lam'. En hij voegde eraan toe: 'Dit zijn de eigen woorden van God.'

tafel van zuiver goud leggen. ⁷ Bij elke rij moet gij zuivere wierook doen. Zo wordt het brood een heilig teken, een offergave voor Jahwe. ⁸ Elke sabbat moet men verse broden voor Jahwe neerleggen uit naam van de Israëlieten; dat is een blijvende verplichting. ⁹ De broden komen toe aan Aaron en zijn zonen; zij moeten ze eten op een heilige plaats, want ze zijn hoogheilig. Dat is hun blijvend deel van de offergaven voor Jahwe.

Exodus 23, 17: Drie maal per jaar moeten al uw mannen verschijnen bij Jahwe de Heer.

Exodus 34, 23: Driemaal per jaar moeten al uw mannen verschijnen voor Jahwe de Heer, de God van Israël.

Lucas 22, 19: Daarop nam Hij het brood, sprak een dankgebed uit, brak het en gaf het hun met de woorden: 'Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot een gedachtenis aan Mij'.

God mij gegeven heeft zeg ik tot ieder van u: acht uzelf niet hoger dan ge kunt verantwoord, denkt over uzelf met bedachtzaamheid, neemt als norm het geloof maar houdt rekening met de voor ieder verschillende maat van Gods gave. ⁴ Want zoals het menselijk lichaam vele organen heeft met allerlei verschillende functies, ⁵ zo vormen wij allen tezamen in Christus één lichaam, en ieder afzonderlijk, zijn wij, evenals de ledematen van het lichaam, aangewezen op elkaar.

1 Petrus 2, 4-5. 9-10: Treedt toe tot Hem, de levende steen, door de mensen verworpen maar uitverkoren en kostbaar in het oog van God. ⁵ Laat ook uzelf als levende stenen voegen in de bouw van de geestelijke tempel. Draagt als een heilige priesterschap geestelijke offers op, die welgevallig zijn aan God door Jezus Christus. ⁹ Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijke priesterschap, een heilige natie, Gods eigen volk, bestemd om de roemruchte daden te verkondigen van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderbaar licht: ¹⁰ gij, vroeger geen volk, nu Gods volk; vroeger van genade verstoken, nu begenadigd.

DE ONONDERBROKEN TRADITIE VAN DE KERK

Melito van Sardis († 180): Hetzelfde is waar betreffende *het mysterie van de Heer – lang voorschaduwde en heden zichtbaar gemaakt*. Dit is geloofwaardig omdat het plaats heft gevonden, ook al werd het buitengewoon gevonden door stervelingen. Oud en nieuw is het mysterie van de Heer: oud volgens de voorafbeelding, nieuw volgens de genade. Maar als je naar de voorafbeelding kijkt, zal je de waarheid zien door de vervulling van de voorafbeelding.

H. Johannes Chrysostomus (349-407): Op die dag in Egypte zag de verwoestende engel het bloed op de deuren gesmeerd en durfde niet binnen te vallen. Zal de duivel zich vandaag niet des te meer bedenken als hij niet het bloed van het type op de deuren gesmeerd ziet, maar het bloed van de waarheid gesmeerd op de monden van de gelovigen, omdat deze monden de deuren geworden zijn van een tempel die Christus bevat? Als de engel verwonderd was bij het zien van het type, hoe veel meer zal de duivel vluchten als hij de waarheid ziet.

H. Ambrosius van Milaan (340-397): Het is inderdaad een wonder dat God manna liet regenen voor de vaders en ze werden gevoed door dagelijks voedsel uit de hemel. Vandaar dat men zei dat de mens engelenbrood at (Psalm 78, 25). Maar toch stierven allen die ervan aten in de wildernis (Johannes 6, 49); echter, dit vlees dat u ontvangt is het levende brood die uit de hemel neerdaalt (Johannes 6, 51 en draagt de substantie van eeuwig leven; en eenieder die dit eet zal nooit sterven (Johannes 6, 50-51): en het is het lichaam van Christus. Want het licht is beter dan de schaduw en de realiteit is beter dan de voorafbeelding, het lichaam van de Auteur en Gever is beter dan het manna uit de hemel.

H. Augustinus (354-430): Als hij het lichaam en de ledematen van Christus ziet, is het uw sacrament dat op de tafel van de Heer ligt: gij ontvangt uw sacrament. Gij antwoordt "Amen" ("Ja, het is zo!") op wat gij ontvangt, en door te antwoorden onderschrijft gij het. Gij hoort het woord: "Lichaam van Christus" en antwoordt: "Amen." Weest dus een lidmaat van Christus opdat uw Amen waarachtig zij.

H. Thomas van Aquino (1225-1274): O gedachtenisteken van des Heren dood, levend Brood dat aan den mens het leven geeft, geef mij dat mijn geest in U zijn leven vindt, geef hem als zijn zoetheid U te smaken steeds.

Jezus, dien gesluierd ik hier nu aanschouw, moge lessen, bid ik, zich mijn grote dorst; dat ik ongesluierd ziende uw aangezicht, zalig zij door 't schouwen van uw heerlijkheid.

Catechismus van de Katholieke Kerk 1359-1367:

1360 De Eucharistie is een *dankoffer* aan de Vader, zij is een zegening waardoor de Kerk haar erkentelijkheid uitdrukt jegens God voor al zijn weldaden, voor alles wat Hij bewerkt heeft door de schepping, de verlossing en de heiliging. Eucharistie betekent allereerst "dankzegging".

1361 De Eucharistie is ook het *offer van lofprijzing*, waardoor de kerk in naam van heel de schepping Gods heerlijkheid bezingt. Dit offer van lofprijzing is slechts mogelijk door Christus: Hij verenigt de gelovigen met zijn persoon, met zijn lofprijzing en zijn smeekgebed, zodat het offer van lofprijzing aan de Vader wordt opgedragen door Hem en met Hem om in Hem aangenomen te worden.

1362 De Eucharistie is de gedachtenis van het Pasen van Christus, waarin het ene offer van Christus tegenwoordig gesteld wordt en op sacramentele wijze wordt opgedragen in de liturgie van de Kerk die zijn lichaam is. In alle eucharistische gebeden vinden we na de instellingswoorden een gebed dat anamnese of gedachtenis genoemd wordt.

1363 De heilige Schrift vat *gedachtenis* niet alleen op als de herinnering aan de gebeurtenissen uit het verleden, maar ook als de verkondiging van de wonderdaden die God voor de mensen verricht heeft. In de liturgische viering worden *deze gebeurtenissen* in zekere zin *tegenwoordig gesteld en geactualiseerd*. Aldus verstaat Israël zijn bevrijding uit Egypte: telkens wanneer het paasfeest gevierd wordt, worden de gelovigen weer aan de gebeurtenissen van de uittocht herinnerd, opdat zij ernaar gaan leven.

1364 *De gedachtenis krijgt in het Nieuwe Testament een nieuwe betekenis*. Wanneer de kerk de Eucharistie viert, gedenkt zij het Pasen van Christus dat tegenwoordig gesteld wordt: het offer dat Christus eens en voor altijd op het kruis gebracht heeft, blijft een altijd levende werkelijkheid: "Telkens wanneer wij het kruisoffer, waardoor ons paaslam Christus is geslacht, op het altaar viert, wordt het werk van onze verlossing voltrokken".

1365 Omdat zij de gedachtenis is van het paasmysterie van Christus, is de Eucharistie ook een offer. Het offerkarakter van de Eucharistie komt in de instellingswoorden zelf tot uiting: "Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt" en "Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn bloed, dat voor u wordt vergoten" (Lc. 22, 19-20). *In de Eucharistie geeft*

Christus hetzelfde lichaam dat Hij voor ons op het kruis gegeven heeft, hetzelfde bloed dat "voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden" (Mt. 26, 28).

1366 *De Eucharistie is dus een offer, omdat zij het kruisoffer tegenwoordig stelt*, omdat zij er de gedachtenis van is en er de vruchten van toepast:

(Christus), onze God en Heer, heeft zich eens voor altijd aan God de Vader opgedragen door voor ons te sterven op het altaar van het kruis, om voor hen (de mensen) eeuwige verlossing te bewerken. Daar echter zijn dood niet het einde van zijn priesterschap mocht betekenen (Heb. 7, 24.27), wilde Hij tijdens het laatste avondmaal, "in de nacht waarin Hij werd overgeleverd" (1 Kor. 11, 23), aan de Kerk, zijn geliefde bruid, een zichtbaar (zoals de menselijke natuur het vereist) offer nalaten. Hierdoor wordt het bloedige offer, dat Hij eens en voor goed op het kruis moest brengen, tegenwoordig gesteld, blijft de gedachtenis ervan tot aan het einde van de tijden bewaard en wordt de heilzame werking ervan toegepast op de vergeving van de zonden, die wij dagelijks begaan.

1367 Het offer van Christus vormt met het offer van de eucharistie één enkel offer: "De offergave is een en dezelfde: door het priesterlijk dienstwerk offert nu dezelfde die eertijds aan het kruis zichzelf ten offer opdroeg; alleen de wijze van offeren is verschillend": "En omdat in dit goddelijk offer dat tijdens de Mis voltrokken wordt, is dezelfde Christus, die zichzelf eenmaal op het altaar van het kruis op bloedige wijze offerde, aanwezig en wordt Hij op onbloedige wijze geofferd". (Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562))

Catechismus van de Katholieke Kerk 1374-1376:

1374 De wijze waarop Christus onder de eucharistische gedaanten aanwezig is, is uniek. Hierdoor wordt de Eucharistie boven alle Sacramenten uitgetild en wordt zij "als het ware de voltooiing van het geestelijk leven en het doel waarop alle sacramenten gericht zijn". (H. Thomas van Aquino, Summa Theologiae, III,73,3) In het allerheiligst Sacrament van de Eucharistie zijn "het lichaam en bloed van onze Heer Jezus Christus samen met zijn ziel en zijn godheid, en bijgevolg de gehele Christus, waarachtig, werkelijk en wezenlijk tegenwoordig". (Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 17) "Deze tegenwoordigheid wordt 'werkelijk' genoemd, niet bij wijze van uitsluiting, alsof de andere vormen van tegenwoordigheid niet 'werkelijk' waren, maar bij wijze van uitnemendheid, omdat zij wezenlijk is, en omdat door haar de gehele Christus, God en mens, tegenwoordig gesteld wordt".

1375 Het is door de verandering van het brood en de wijn in het lichaam en bloed van Christus dat Christus tegenwoordig gesteld wordt in dit sacrament. De Kerkvaders hebben het geloof van de kerk in de doeltreffendheid van het woord van Christus en van de werkzaamheid van de heilige Geest om deze verandering te voltrekken met klem bevestigd. Zo verklaart de heilige Johannes Chrysostomus: Niet de mens is het die de offergaven tot lichaam en bloed van Christus maakt, maar de Heer zelf, Hij die voor ons gekruisigd is. De priester, vertegenwoordiger van Christus, spreekt de woorden uit, maar hun genadevolle kracht komt van God. Dit is mijn lichaam, zegt Hij. Dit woord transformeert de offergaven. (H. Johannes Chrysostomus, De prodit. Iudae. 1,6)

En de heilige Ambrosius zegt over deze verandering: Laten we er toch van overtuigd zijn dat dit niet is wat de natuur heeft gevormd, maar wat de zegening heeft geconsacreerd, en dat de kracht van de zegening sterker is dan de kracht van de natuur, want door de zegening is de natuur zelf veranderd (...). Zou dan het woord van Christus dat uit het niets kon maken wat niet bestond, ook niet bij machte zijn dat wat bestaat, te veranderen in wat het niet was? Het is toch geen kleinere zaak geheel nieuwe dingen tot bestaan te brengen dan de natuur van bestaande dingen te veranderen! (H. Ambrosius van Milaan, De Mysteriis. 9,50,52)

1376 Het Concilie van Trente geeft de volgende samenvatting van het katholieke geloof: "Omdat onze verlosser Christus gezegd heeft dat hetgeen Hij onder de gedaante van brood opdroeg werkelijk zijn lichaam was, is dit ook altijd de overtuiging geweest van de Kerk van God, en daarom verklaart dit heilig concilie het ook nu weer: door de consecratie van brood en wijn komt de verandering tot stand van de gehele substantie van het brood in de substantie van het lichaam van Christus onze Heer, en van de gehele substantie van de wijn in de substantie van zijn bloed. Deze verandering nu is door de katholieke Kerk gepast en treffend wezensverandering (transsubstantiatie) genoemd". (Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 8)

